

Jaarprogramma groep 8

Lezen

* **Begrijpend lezen**

Er wordt gewerkt met "Nieuwsbegrip". Dit zijn wekelijkse actuele teksten, waarbij gericht gewerkt wordt aan woordenschat en begrijpend leesstrategieën. Met Nieuwsbegrip oefenen leerlingen de volgende leesstrategieën: voorspellen, ophelderen van onduidelijkheden, samenvatten, vragen stellen, relaties/verwijswoorden.

Daarnaast werken wij Nieuwsbegrip XL. Hier lezen leerlingen op de computer een tweede tekst, aan de hand van hetzelfde Nieuwsbegrip-onderwerp en maken zij oefeningen. Waar het bij Nieuwsbegrip basis draait om informatieve teksten, gaat het bij Nieuwsbegrip XL om andere tekstsoorten. Bijvoorbeeld een beschrijving, instructietekst, reclame, betoog, liedtekst, gedicht of interview.

* **Technisch Lezen**

Kenmerken van een goede technische leesvaardigheid zijn correct, vloeiend en vlot lezen. Deze kenmerken zijn mede belangrijk voor begrijpend lezen.

De verschillen in leesvaardigheid kunnen enorm groot zijn.

Om deze verschillen hanteerbaar te maken, maken wij gebruik van de technisch leesmethode Estafette.

Via deze methode krijgen kinderen die er behoefte aan hebben instructie en begeleiding. Kinderen die behoefte hebben aan een verlengde leertijd, krijgen meer tijd om de gestelde doelen te behalen.

Kinderen die geen behoefte hebben aan instructie en begeleiding, krijgen de gelegenheid zelfstandig te werken.

De kinderen die het hoogste leesniveau bereikt hebben blijven op diverse manieren met boeken werken om het leesniveau/ leestempo te handhaven en/of te verhogen.

Om te beoordelen voor welke aanpak uw kind in aanmerking komt gaan we uit van de scores van toetsen. Hierbij wordt gebruikt gemaakt van de scores van de DMT toets van CITO en de toets Technisch Lezen van CITO. In september en in januari wordt er een indeling gemaakt welk kind voor welke aanpak in aanmerking komt.

* **"Vrij" lezen**

Daarnaast lezen de kinderen minimaal 2 keer per week een kwartier zelfstandig in een eigen gekozen leesboek zeker ook om het leesplezier te behouden / verhogen.

Taal

* **Taal in beeld**

De methode biedt een jaarprogramma voor 34 schoolweken. Hierin zijn opgenomen: acht blokken van vier weken en twee uitloopweken (één na blok vier en één na blok acht). In de eerste drie weken van elk blok worden twaalf basislessen aangeboden. In de vierde week is er een toetstaak. Afhankelijk van de resultaten krijgen de leerlingen daarna herhalingstaken of plustaken.

Blok 1 is een herhalingsblok van het voorgaande jaar waarin kort de belangrijkste stof aan bod komt

Blok 8 is een terugblikblok waarin de leerstof van dat schooljaar kort wordt samengevat en herhaald.

Over de jaren heen bevatten alle blokken voor alle jaargroepen dezelfde thema's.

De leerstof in Taal in beeld kent vier taaldomeinen:

1. woordenschat: woordleervaardigheden, woordonthoudvaardigheden, strategieën
2. spreken/luisteren: gesprekstechnieken, spreek/luister situaties, lichaamstaal, woordgebruik
3. stellen: tekstsoorten schrijven, tekstonderdelen, woordgebruik, opbouw, lay out
4. taalbeschouwing: woordbouw, zinsbouw, ontleden en taalgebruik

Leerlingen krijgen de woorden die behandeld worden in de lessen Woordenschat mee naar huis om te leren/door te lezen.

Spreken & Luisteren behandelen wij door een spreekbeurt en muziekbeurt. Stellen behandelen wij tijdens stelopdrachten en het maken van werkstukken.

Spelling

* Spelling in beeld

Spelling in beeld gaat uit van het leren spellen door het toepassen van strategieën.

De aandacht gaat uit naar het spellingproduct (zoveel mogelijk woorden goed schrijven), en naar het spellingproces (de juiste denkwijze volgen).

De leerstof in Spelling in beeld is gebaseerd op drie strategieën:

1. Klankstrategie, schrijven zoals je het woord hoort.
2. Regelstrategie, het toepassen van de spelling regel,
3. Weetstrategie

De leerlingen leren de persoonsvormen in de verleden tijd te schrijven. Daarnaast wordt de spelling van de werkwoorden in de tegenwoordige tijd herhaald. Ook leren de leerlingen de persoonsvorm te vinden. Zij leren de termen regelmatige (sterke werkwoorden) en onregelmatige werkwoorden (zwakke werkwoorden).

Naast de spelling van werkwoorden, worden wekelijks spellingscategorieën aangeboden.

Voor de evaluatie per blok zijn er in elk blok twee dictees opgenomen. Een signaaldictee na les 5 en een controledictee na les 6. Het signaaldictee is facultatief. Bij ieder woord wordt de passende strategie gekozen. De leerlingen geven aan of ze denken dat het woord goed geschreven is. Ze kijken hun eigen signaaldictee na en verbeteren de fouten. De uitlegkaarten kunnen nog eens worden doorgenomen.

Als de stof door veel leerlingen onvoldoende wordt beheerst, dan zijn er mogelijkheden voor begeleide herhalingslessen.

Rekenen

De Methode “**Alles telt**” is een realistische reken- en wiskundemethode. Het organisatiemodel van Alles telt kent twee hoofdcomponenten: een leerkrachtgebonden les en een les zelfstandig werken. De methode bestaat uit 6 blokken van 25 lessen. Een blok duurt 6 weken. Elke lesweek bestaat uit vijf lessen: twee interactieve, leerkrachtgebonden lessen en drie zelfstandig werkenlessen (grotendeels leerkrachtvrij). Deze lestypen wisselen elkaar systematisch af.

In de zesde week worden de leerlingen getoetst. Aan de hand van de score kan de leerkracht bepalen welke leerlingen nog basisstof moeten herhalen en welke leerlingen verrijkingsstof aankunnen.

We rekenen in de eigen groep. Differentiatie binnen de groep vindt plaats op 4 niveaus.

Alle leerlingen doen mee met de instructie van de groep. Daarna kan elke leerling de leerstof op zijn/haar eigen niveau verwerken:

- het reguliere programma
- plusschriften voor zeer goede rekenaars
- het minimumprogramma voor zwakke rekenaars
- maatschriften voor zeer zwakke rekenaars

De vaste hoofdonderdelen keren jaarlijks terug. In de tweede helft van groep 7 is het overgrote deel van de leerlijnen afgerond. In groep 8 wordt veel stof nog eens herhaald en uitgediept. In groep 8 zijn de leerlijnen sterk vervlochten. In een les kan bijvoorbeeld het accent liggen op meten, maar worden

procenten en breuken meegenomen. In groep 8 komen ook regelmatig verschillende toepassingsopgaven voor die dezelfde vorm hebben als de opgaven van de Cito-toets, bijvoorbeeld meerkeuzevragen en/of korte contextopgaven. Op deze manier raken de kinderen alvast gewend aan de vraagstelling van een schriftelijke toets zoals de Cito-toets.

De volgende leerlijnen komen onder andere aan bod:

- **basisvaardigheden**
  - cijferend optellen, aftrekken, vermenigvuldigen en delen
- **meten, tijd en geld**
  - lengte en omtrek
  - oppervlakte
  - inhoud/volume
  - cirkel omtrek en middellijn
  - afstandsberekeningen
  - oppervlakte berekeningen, ook met kommagetallen
  - schaalberekeningen
  - gewicht
  - betekenis van kommagetallen
  - kommagetallen en geld, kommagetallen en lengtematen
  - kommagetallen optellen, aftrekken, vermenigvuldigen en delen
  - tabellen en grafieken aflezen
  - plattegronden, kaart en schaal
  - cijferen en het rekenen met de rekenmachine: geldbedragen optellen, aftrekken, vermenigvuldigen en delen
  - vreemd geld, koersen
- **breuken, procenten en verhoudingen**
  - samenhang tussen breuken, kommagetallen en procenten
  - vermenigvuldigen en delen met breuken
  - procenten in tabellen
  - procenten oefenen in realistische situaties, bijvoorbeeld BTW berekeningen.
  - verhoudingen en verhoudingstabellen

Wij vragen van de leerlingen om in hun rekenkladschrift de rekenstrategie uit te werken.

Schrijven

De methode “**Schrift**” biedt verschillende werkvormen aan om de coördinatie van het schrijven te oefenen. Naast het schrijven in het schrijfschrift, krijgen de leerlingen allerlei losse oefeningen. De leerlingen beheersen alle kapitalen (hoofdletters) en kleine letters. Door middel van oefeningen worden deze voortdurend herhaald. De nadruk ligt bij deze methode op de kwaliteit van het schrijven en niet zozeer op de kwantiteit. Het gaat er om dat de kinderen netjes leren schrijven, en dat dit op tempo leesbaar blijft.

Wereldoriëntatie

Wereldoriëntatie is een verzamelnaam voor een aantal vakken die met elkaar geïntegreerd zijn. Denk hierbij aan aardrijkskunde, geschiedenis, natuuronderwijs en techniek. We werken met de methodes:

Wijzer door de wereld - aardrijkskunde

In groep 8 staat de Wereld centraal.

De leerstof is verdeeld over 8 hoofdstukken van 4 lessen.

Elk hoofdstuk bestaat uit:

- 3 basislessen
- 1 toetsles

De basislessen bevatten alles wat een leerling moet beheersen. Na de basislessen volgt de toets. Na de toets volgt er nog een herhaling / verdiepingles

De herhalingsles biedt de informatie nog een keer in vogelvlucht aan. Leerlingen, die moeite hadden met de toets, krijgen de stof nog een keer aan de hand van opdrachten aangeboden.

Daarnaast zijn er verdiepingsopdrachten om extra uitdaging te bieden.

In acht hoofdstukken wordt de wereld verkend:

- Hoofdstuk 1 Noord- en Midden Amerika
- Hoofdstuk 2 Wijzer door Zuid- Amerika
- Hoofdstuk 3 De wereld verkennen
- Hoofdstuk 4 Grote verschillen in Afrika
- Hoofdstuk 5 Oceanië en Antarctica
- Hoofdstuk 7 Wijzer door Azië

De topografie zit verweven in de lessen.

Bij de tijd - geschiedenis

De methode “ **Bij de tijd**” is opgebouwd in 10 tijdvakken, die gedurende groep 5 t/m 8 terug keren. De wereld staat centraal. De leerstof bestaat uit 8 blokken van 4 lessen. Elk blok bestaat uit een instructieles en drie zelfstandig werklessen. Binnen de lessen is duidelijk sprake van differentiatie in vragen en opdrachten. In het werkboek en op de kopieerbladen staan bloemetjesvragen. Deze zijn verdiepend en stellen hogere eisen aan het inlevingsvermogen. Deze vragen hoeven niet door alle leerlingen gemaakt te worden. Het blok wordt afgesloten met een toets.

De leerlingen krijgen een samenvatting met daarbij behorende studievragen, zodat zij dit tijdens het zelfstandig werken nog een paar keer kunnen overlezen en thuis kunnen leren.

Thema's die aan bod zullen komen zijn:

- *Van jagers naar boeren*
- *De wereld van de Islam*
- *De grote ontdekkingsreizen*
- *Slavernij en vrijheidsstrijd*
- *Europa's macht in de wereld*
- *Samenwerking in de wereld*

Natuurlijk - Biologie

Wij behandelen enkele blokken uit de methode **Natuurlijk**. Elk blok wordt afgesloten met een toets. Naast natuuronderwijs van de methode maken wij ook gebruik van projecten van Natuur en Milieu educatie. Seksuele voorlichting komt aanbod in de week van de lentekriebels. Dit wordt van tevoren middels een brief naar ouders/verzorgers aangekondigd. Daarnaast proberen wij ook dit schooljaar te zorgen dat er EHBO lessen worden gegeven die worden afgesloten met een officieel EHBO diploma.

Verkeer

Aan de hand van de jeugd-verkeerskrant behandelen we allerlei thema's die leerlingen in de dagelijkse verkeerssituatie tegen kunnen komen. De volgende thema's komen dit schooljaar aan bod: Hoe plan je een route met het ov? Hoe anticipeer je tijdig op gevaarlijke situaties? Hoe handel je als je geen voorrang krijgt? Hoe beïnvloedt het weer jou als je fietst? Wat is het verschil tussen voorrang en voorgaan? Hoe blijf je uit de dode hoek? Kies jij zelf of laat je je overhalen? Hoe help jij de bestuurder tijdens de reis?

Beeldende vorming

Diverse technieken komen aan de orde n.a.v. een verhaal of een belangstellingsonderwerp of een wereldoriëntatiethema. Ook kan gewoon een techniek aangeboden worden. We werken met diverse materialen, zoals: papier, kosteloos materiaal, klei, stof, wol, waskrijt, verf e.d. Daarnaast bieden wij creablokken aan, waarbij de leerlingen van unit 7 en 8 groepsdoorbrekend werken. De leerlingen krijgen allerlei technieken aangeboden.

Muziek

In groep 8 wordt het liedjesrepertoire uitgebreid met nieuwe liedjes uit de Engelse methode Take it Easy, 'Eigenwijs' en andere bronnen. Uiteraard komen daar in het laatste gedeelte van het schooljaar de musicalliedjes bij!

Lichamelijke oefening

De kinderen hebben twee keer in de week een gymnastiekles.

Aparte gymschoenen, T-shirt en short of gypakje zijn verplicht. Het lange haar moet middels een haarelastiekje in een staart. Alle leerlingen zijn in principe verplicht te douchen, dus moeten zij een eigen handdoek meenemen.

Eén les wordt gegeven door de vakleerkracht: Martijn Jansen, de andere gymles door de groepsleerkracht.

PAD-leerplan (Programma Alternatieve Denkstrategieën)

(Voor de kinderen: proberen anders te denken)

In het schooljaar 1999-2000 zijn we gestart met het PAD-leerplan: met als doel de sociale vaardigheden en sociaal inzicht van kinderen te vergroten, en onderwijskundige en sociale processen in de groep beter te laten verlopen. Het leerplan richt zich o.a. op de volgende concrete doelen:

- Toenemende zelfcontrole: je bezinnen voordat je handelt
- Gevoel van eigenwaarde en zelfvertrouwen versterken, en vaardig worden in het geven en ontvangen van complimenten.
- Toenemend begrip en gebruik van woorden die betrekking hebben op gevoelens.
- Beter de relatie zien tussen oorzaken en gevolgen, dat zal leiden tot beter verantwoordelijkheidsgevoel.
- Beter beseffen en begrijpen hoe je gedrag anderen beïnvloedt
- Kennis nemen en hanteren van stappen die je moet nemen bij het oplossen van sociale problemen: rustig nadenken, probleem en gevoelens vaststellen, verschillende oplossingen bedenken, gevolgen inschatten, oplossing uitproberen en opnieuw proberen als een oplossing mislukt.
- Vaardiger worden in voorkomen en/of oplossen van problemen en conflicten.

We gebruiken daarvoor een aantal hulpmiddelen, zoals: handpoppen (schildpadden), emotiekaarten, complimentenlijstjes, en een aantal andere middelen. Bij de kleuters worden het "Blauwe boek" en de "Doos vol gevoelens" gebruikt om gericht aan de sociale en emotionele ontwikkeling te werken.

Catechese

We werken met de methode Hemel en aarde.

Vijfmaal per jaar wordt er een nieuw project aangeboden; met Kerstmis en Pasen horen daar ook vieringen bij. De thema's Cirkel, God, Eiland, Hand en Lucht komen dit jaar aan bod.

Met deze lessen willen we de levensbeschouwelijke ontwikkeling van kinderen stimuleren en begeleiden. In de lessen komen gebruiken, verhalen en symbolen uit allerlei godsdiensten aan de orde, zodat kinderen ook naast het katholicisme in aanraking komen met andere wereldgodsdiensten.

Werkstuk

De kinderen maken twee verschillende werkstukken:

- een werkstuk over Woerden

- een werkstuk over een land in Noord-/ Midden- of Zuid- Amerika

Tijdens docu uur gaan de leerlingen op zoek naar informatie. De informatie kan op allerlei manieren verkregen worden: internet, informatieboekjes, folders, bibliotheek. De informatie wordt schriftelijk weergegeven in hoofdstukken. Leerlingen kunnen thuis het werkstuk typen en voorzien van plaatjes.

Spreekbeurt (presenteren)

De spreekbeurt wordt helemaal thuis voorbereid. De leerlingen kiezen een onderwerp en gaan zelf op zoek naar de benodigde informatie. De informatie presenteren zij aan de klas. Dit kan aan de hand van een powerpointpresentatie. De leerlingen hebben als hulp een blad gekregen om de spreekbeurt voor te bereiden.

Muziekbeurt

De kinderen houden een korte presentatie over een zelf te kiezen nummer. Tijdens de muziekbeurt wordt er gelet op: het presenteren en de informatie die wordt gegeven.

Engels

Het is de bedoeling dat de kinderen, ter voorbereiding op de brugklas, kennismaken met de taal, er een beetje gevoel voor krijgen en Engels leren spreken en verstaan. Aan het schrijven wordt niet te veel aandacht besteed. We gebruiken hierbij de methode: '**Take it Easy**'. Met het digibord en een werkboek wordt de lesstof verwerkt. De variatie binnen een les en thema is groot: filmpjes, liedjes, cartoons, luisterteksten, taalspelen, dialogen en verwerking in het werkboek. Binnen de methode wordt veel aandacht geschonken aan luisteren en spreken. Alle opdrachten worden zowel auditief als visueel aangeboden. Als kinderen het Engels nog lastig vinden, kunnen zij toch de opdracht begrijpen door mimiek en gebaren. Daarnaast besteedt '**Take it Easy**' ook aandacht aan uitspraak oefeningen met leerlingen.

Computer

We beschikken dit jaar over meerdere computers. Die gebruiken we bij spelling, topografie, rekenen en het leren tekstverwerken met 'Word' en powerpoint. Alle computers zijn aangesloten op het netwerk, waardoor de leerlingen op alle plekken in de school aan eigen documenten kunnen werken. Daarnaast maken leerlingen gebruik van het internet, waardoor we bij bepaalde opdrachten het internet kunnen gebruiken.

Adaptief onderwijs

In het adaptief onderwijs staan drie kernwoorden centraal:

- Relatie
- Competentie
- Autonomie

Deze drie kernwoorden centraal stellend in onze wijze van onderwijs geven, zijn wij van mening dat wij de kinderen in de volle breedte de bagage meegeven die wij hen in hun verdere leven willen meegeven.

Een direct gevolg van deze wijze van onderwijs geven is niet het onderwijs, maar **het kind centraal te stellen**. "Kind volgend onderwijs", of ook wel: Onderwijs op maat.

Wat doen wij al in de praktijk:

Dag- en weekplannen / Keuzevakken

Vanaf groep 4 tot en met groep 8 werken de kinderen met dagplannen en/of weekplannen. Hierbij wordt er in de leerstof voor de kinderen onderscheid gemaakt in de hoeveelheid stof en de moeilijkheidsgraad. Er wordt bijvoorbeeld geschrapt in het aantal te maken rijtjes sommen én het is mogelijk dat kinderen in de stof vooruit werken.

Met name in de bovenbouw kunnen de kinderen zelf bepalen op welk moment van de week zij welke stof maken (autonomie). Het leren plannen van werk is hierin belangrijk, en hiermee bereiden wij de kinderen voor op het voortgezet onderwijs.

Zelfstandig werken

Een belangrijke vereiste voor het werken met weekplannen is het zelfstandig kunnen werken. Kinderen moeten in staat zijn zelf hun problemen op te kunnen lossen, of door middel van uitgestelde aandacht toch verder te kunnen gaan met hun werk. Wanneer de groep hiertoe in staat is, is de leerkracht in staat kinderen individueel te begeleiden. Kinderen worden hiertoe uitgenodigd door de leerkracht, of komen op eigen verzoek voor extra uitleg van bepaalde stof.

Gedifferentieerde instructie

Leerkrachten geven meer instructie op niveau. Wij stellen de leerlingen in staat zelf te bepalen of zij naar de uitleg luisteren of niet. In sommige gevallen bepalen de leerkrachten het nog, echter het blijkt dat kinderen dit prima zelf kunnen inschatten. Het onnodig luisteren naar de instructie wordt hiermee voorkomen. Hierdoor wordt het mogelijk uitgebreider stil te staan bij die leerlingen die deze instructie nodig hebben.

Huiswerk

De kinderen krijgen regelmatig huiswerk mee. Het gebruik van de agenda is daarbij een belangrijk onderdeel. Het is de bedoeling dat iedere leerling dagelijks zijn of haar agenda en huiswerkmap mee naar school neemt. De aanschaf van de agenda wordt door de leerlingen zelf gedaan. Het huiswerk dat wekelijks meegegeven wordt bestaat uit werken met werkwoorden of ontleden en redactiesommen/cijferen. Daarnaast krijgen ze regelmatig huiswerk voor zaakvakken en Engels mee waarvoor geleerd moet worden. Hetgeen wat geleerd is, wordt afgetoetst.

Voor het voortgezet onderwijs is het belangrijk dat de kinderen leren het huiswerk te maken en leren plannen. Via de agenda kunt u dagelijks controleren hoe uw kind met het huiswerk omgaat. Ook boekbesprekingen en spreekbeurten vallen onder het huiswerk. De kinderen bereiden dit thuis voor.

Marjolein Hartog, Wanda Hoogendoorn, Corine Schaap, Marijke Peeters.